

DIREKTIIVID

KOMISJONI DELEGEERITUD DIREKTIIV (EL) 2017/593,

7. aprill 2016,

millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/65/EL seoses kliendi finantsinstrumentide ja vahendite kaitsmisega, tootejuhtimise kohustuste ja normidega, mida kohaldatakse teenustasu, vahendustasu või mis tahes muu rahalise või mitterahalise hüve maksmise või saamise suhtes

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. mai 2014. aasta direktiivi 2014/65/EL finantsinstrumentide turgude kohta ning millega muudetakse direktiive 2002/92/EÜ ja 2011/61/EL, (⁽¹⁾) eriti selle artikli 16 lõiget 12 ja artikli 24 lõiget 13,

ning arvestades järgmist:

- (1) Direktiivis 2014/65/EL on sätestatud üksikasjalik kord, mille eesmärk on tagada investorite kaitse.
- (2) Kliendi finantsinstrumentide ja vahendite kaitse on selle korra oluline osa: investeerimisühingutele kehtestatakse kohustus võtta asjakohased meetmed investorite omandiõiguse ning investeerimisühingu hoolde usaldatud väärtpaberite ja vahenditega seotud õiguste kaitseks. Investeerimisühingud peaksid kehtestama nõuetekohase ja spetsiifilise korra kliendi finantsinstrumentide ja vahendite kaitse tagamiseks.
- (3) Selleks, et investorite kaitseks ja klientidele suurema selguse tagamiseks ette nähtud õigusraamistikku täpsustada ning kooskõlas üldise strateegiaga soodustada töökohtade loomist ja majanduskasvu liidus ühtse, tõhusa ja kõiki osalisi õiglaselt kohtleva õigusliku ja majandusliku raamistiku kaudu, on komisjonile antud õigus võtta vastu täpsed eeskirjad, mille eesmärk on maandada konkreetseid investorite kaitse ja turu usaldusväärusega seonduvaid riske.
- (4) Kui investeerimisühing hoiustab kliendi nimel hoitavaid vahendeid tunnustatud rahaturufondis, peaks aktsiaid või osakuid kõnealuses rahaturufondis hoitava vastavalt klientidele kuuluvate finantsinstrumentide hoidmise nõuetele. Klientidelt tuleks nõuda sõnaselget nõusolekut nende vahendite hoiustamisele. Rahaturuinstrumentide kvaliteeti hinnates ei saa mehaaniliselt tugineda välisreitingutele. Ent kui ükskõik milline ESMA juures registreeritud ja tema järelevalve all olev reitinguagentuur, kes finantsinstrumenti hinnanud on, langetab selle reitingut allapoole kahest kõrgeimast lühiajalisest krediidireitingust, peaks fondivalitseja läbi viima uue rahaturuinstrumenti krediidikvaliteedi hindamise, et tagada selle jätkuvalt kõrge kvaliteet.
- (5) Ametisse tuleks nimetada üks konkreetne töötaja, kes vastutaks kliendi finantsinstrumentide ja vahendite kaitse kõigi aspektide eest, et vähendada ohtu, et vastutus killustub eri osakondade vahel, eriti suurte ja keeruka struktuuriga ühingute korral, ja vältida ebarahuldavaid olukordi, kus ühingutel puudub ammendav ülevaade vahenditest oma kohustuste täitmiseks. Vastutaval töötajal peaksid olema piisavad ametioskused ja autoriteet selleks, et täita tõhusalt ja takistusteta oma kohustusi, sealhulgas kohustust anda ühingu tippjuhtkonnale aru, kui edukalt on ühing täitnud kliendi vahendite kaitsele kehtivaid nõudeid. Vastutavaks töötajaks nimetamine ei tohiks välistada muude ülesannete täitmist, seda juhul, kui need ülesanded ei takista töötajal kliendi finantsinstrumentide ja vahendite kaitse kohustuse tõhusat täitmist.
- (6) Direktiivi 2014/65/EL kohaselt on investeerimisühingutel kohustus kliendi varasid kaitsta. Direktiivi 2014/65/EL artikli 16 lõike 10 kohaselt on ühingutel keelatud sõlmida jaeklientidega omandiõiguse üleminekul põhinevaid finantstagatiskokkuleppeid eesmärgiga tagada või katta klientide praegusi või tulevase, tegelikke, tingimuslikke või

(¹) ELTL 173, 12.6.2014, lk 349.

võimalikke kohustusi. Ent investeerimisühingutel ei ole keelatud sõlmida omandiõiguse üleminekul põhinevaid finantstagatiskokkuleppeid mittejaeklientidega. Seega on oht, et täiendavate juhiste puudumisel võivad investeerimisühingud sõlmida mittejaeklientidega omandiõiguse üleminekul põhinevaid finantstagatiskokkuleppeid sagedamini kui mõistlikult põhjendatav, õõnestades sel moel kliendi varade kaitseks loodud üldist järelvalvekorda. Arvestades niisiis omandiõiguse üleminekul põhinevate finantstagatiskokkulepete mõju ühingute kohustustele kliendi ees ja selleks, et vältida direktiivi 2014/65/EL kohaste varade kaitse ja lahushoidmise eeskirjade kahjustamist, peaksid investeerimisühingud kaaluma omandiõiguse üleminekul põhinevate finantstagatiskokkulepete mittejaeklientidega sõlmimise asjakohasust, hinnates kliendil ühingu ees olevate kohustuste suhet kliendi varadega, mille suhtes omandiõiguse üleminekul põhinevat finantstagatiskokkulepet rakendatakse. Ühingutel peaks olema luba sõlmida omandiõiguse üleminekul põhinevaid finantstagatiskokkuleppeid mittejaeklientidega ainult juhul, kui nad tõendavad taoliste lepete asjakohasust konkreetse kliendi puhul ja toovad ära nendega seonduvad riskid, samuti mõju kliendi varadele. Ühingutel peaks olema omandiõiguse üleminekul põhinevate finantstagatiskokkulepete kasutamiseks dokumenteeritud protsess. See, et ühingud võivad mittejaeklientidega omandiõiguse üleminekul põhinevaid finantstagatiskokkuleppeid sõlmida, ei tohiks tähendada, et kliendi varade kasutamiseks ei ole enam vaja saada kliendi eelnevat sõnaselget nõusolekut.

- (7) Isegi kui omandiõiguse üleminekul põhineva finantstagatiskokkuleppega üleantud tagatis ja kliendi vastutus on tõendatult tugevalt seotud, ei tohiks see välistada asjakohaste turvameetmete võtmist kliendi kohustuse täitmise tagamiseks. Investeerimisühingud peaksid seega jätkama piisava tagatise nõudmist ja kui see on asjakohane, kasutama selleks omandiõiguse üleminekul põhinevat finantstagatiskokkulepet. See kohustus ei tohiks takistada Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusest (EL) nr 648/2012 (!) tulenevate nõuete täitmist ega keelata omandiõiguse üleminekul põhinevate finantstagatiskokkulepete asjakohast kasutamist seoses mittejaeklientidega sõlmitavate tingimuslike kohustustega tehingute või repotehingutega.
- (8) Ehkki teatud väärtpaberite kaudu finantseerimise tehingute korral on vajalik kliendi varade omandiõiguse üleminek, ei tohiks investeerimisühingutel selles kontekstis olla võimalik sõlmida lepinguid, mis on direktiivi 2014/65/EL artikli 16 lõike 10 kohaselt keelatud.
- (9) Klientide asjakohase kaitse tagamiseks väärtpaberite kaudu finantseerimise tehingute korral peaksid investeerimisühingud kehtestama konkreetse korra, millega tagatakse, et kliendi varade laenaja annab sobivad tagatised ja ühing jälgib selliste tagatiste jätkuvat sobivust. Investeerimisühingu kohustus tagatise sobivust jälgida peaks kehtima juhul, kui ühing on väärtpaberite kaudu finantseerimise tehingus osaline, sealhulgas juhul, kui ta tegutseb vahendajana väärtpaberite kaudu finantseerimise tehingu sõlmimisel või kolmepoolses lepingus välise laenaja, kliendi ja investeerimisühingu vahel.
- (10) Klient peaks andma eelneva selgesõnalise nõusoleku, mille investeerimisühing peaks registreerima, et investeerimisühingul oleks võimalik üheselt tõendada, millele klient oma nõusoleku andis, ja aidata täpsustada, milline on kliendi varade staatus. Samas ei oleks vaja kehtestada õiguslikke nõudeid selle kohta, millisel kujul nõusoleku võib anda, ja registrikirjet tuleks mõista kui mis tahes siseriikliku õigusega lubatavat tõendit. Klient võib nõusoleku anda üks korda ärisuhte alguses eeldusel, et kliendi nõustumine oma väärtpaberite kasutamisega on piisavalt selgelt väljendatud. Kui investeerimisühing tegutseb finantsinstrumente laenates kliendi korralduse kohaselt ja kui see kujutab endast nõusolekut tehingu sõlmimiseks, peaksid investeerimisühingul olema selle kohta tõendid.
- (11) Investorite kaitse püsivalt kõrgel tasemel hoidmiseks peaksid investeerimisühingud, kes hoiustavad finantsinstrumente, mida nad oma klientide nimel hoiavad, kolmanda isiku juures avatud kontol või kontodel, tegutsema piisava vilumuse, ettevaatuse ja hoolikusega kolmanda isiku ning kõnealuste finantsinstrumentide hoidmise korra valikul, määramisel ja regulaarsel läbivaatusel. Et tagada finantsinstrumentidega seoses pidevalt nõuetekohase hoolsuse järgimine ja nende kaitse, peaksid investeerimisühingud osana oma hoolsuskohustusest arvesse võtma, millised eksperditeadmised ja maine turul on muudel kolmandatel isikutel, kellele algne kolmas isik, kelle juures nad võivad finantsinstrumente hoiustada, võib olla delegeerinud finantsinstrumentide hoidmise ja kaitse ülesanded.
- (12) Kui investeerimisühingud hoiavad kliendi vahendeid kolmanda isiku juures, peaksid investeerimisühingud tegutsema piisava vilumuse, ettevaatuse ja hoolikusega kolmanda isiku ning kliendi finantsinstrumentide hoidmise

(!) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 4. juuli 2012. aasta määrus (EL) nr 648/2012 börsiväliste tuletisinstrumentide, kesksete vastaspoolte ja kauplemisteabeohidlate kohta (ELT L 201, 27.7.2012, lk 1).

korra valikul, määramisel ja korrapärasel läbivaatusel ning kui see on asjakohane, peaksid nad võtma arvesse vajadust portfelli hajutada ja riske maandada ning hoidma kliendi vahendeid rohkem kui ühe kolmanda isiku juures, et kliendi huve kaitsta ning viia miinimumini kahjumi ja väärkasutuse risk. Investeeringusühingud ei tohiks mööda minna oma kohustusest portfelli hajutada, nõudes klientidelt kaitsemeetmetest loobumist. Portfelli hajutamise nõue peaks kehtima käesoleva direktiivi artikli 4 kohaselt hoiustatud kliendi vahendite suhtes. Portfelli hajutamise nõuet ei tuleks kohaldada kliendi vahendite suhtes, mida hoitakse kolmanda isiku juures ainult kliendi jaoks tehingu sooritamise eesmärgil. Seega, kui investeeringusühing on kandnud kliendi vahendid tehingukontole, et sooritada kliendi jaoks konkreetne tehing, ei tohiks nende vahendite suhtes kohaldada portfelli hajutamise nõuet, näiteks juhul, kui ühing on kandnud vahendid üle keskele vastaspoolele või börsile lisatagatise nõude katmiseks.

- (13) Selleks et tagada direktiivi 2014/65/EL artikli 16 lõikega 9 nõutav kliendi vahendite kaitse, tuleb kehtestada konkreetne piir sellele, kui mitut protsenti kliendi vahenditest võib hoiustada grupisiseses krediitiasutuses. See peaks märkimisväärselt vähendama võimalikke vastuolusid hoolsuskohustuse nõuetega ja maandama negatiivse mõju ülekandumise riske, mis tekiks, kui kõiki kliendi vahendeid hoiustatakse investeeringusühinguga samasse gruppi kuuluvas krediitiasutuses. Ehkki teatud asjaoludel võib olla proportsionaalne ja asjakohane, et investeeringusühing otsustab hoolika kaalumise tulemusena hoiustada kliendi varasid omaenese gruppi kuuluvates üksustes, peaksid riiklikud pädevad asutused tähelepanelikult jälgima põhjuseid mitte hajutada kliendi varade portfelli väljapoole gruppi, et vältida võimalusi üldisest grupisisesest piirmäärast möödahiilimiseks.
- (14) Kliendi finantsinstrumentide või vahendite kaitsmiseks sundvõõrandamise eest kolmandate isikute poolt, kes püüavad sisse nõuda võlgu või tasusid, mis ei ole kliendi võlad või tasud, peaks investeeringusühingud saama kliendi varade suhtes kokku leppida tagatistes, pandi- või tasaarvestusõigustes ainult juhul, kui see on nõutav kolmandas riigis kohaldatava õigusega. Klientidele tuleks anda piisavalt konkreetne riskiülevaade, et nad oleksid kursis spetsiifiliste riskidega, millega nad kõnealustel juhtudel kokku puutuvad.
- (15) Selleks, et vältida ja vähendada juba eos võimalikke investorite kaitse eeskirjade rikkumise riske, peaksid finantsinstrumente välja töötavad ja turustavad investeeringusühingud täitma tootejuhtimise nõudeid. Tootejuhtimise nõuete täitmise eesmärgil tuleks investeeringusühinguid, kes finantstooteid välja töötavad, arendavad, emiteerivad ja/või kujundavad, sealhulgas juhul, kui nad nõustavad äriühingust emitente uute finantsinstrumentide turuletoomisel, lugeda väljatöötajateks ja investeeringusühinguid, kes pakuvad või müüvad finantsinstrumente ja teenuseid klientidele, turustajateks.
- (16) Üksused, kelle suhtes ei kohaldata direktiivi 2014/65/EL nõudeid, aga kellel võib olla luba osutada kõnealuse direktiivi kohaseid investeerimisteenuseid, peaksid nende teenuste osas samuti täitma direktiivis 2014/65/EL sätestatud tootejuhtimise nõudeid.
- (17) Kui investeeringusühing, kes finantsinstrumente välja töötab, arendab, emiteerib või kujundab, osaleb ka nende turustamises, tuleks talle kohaldada mõlemaid, nii väljatöötajatele kui ka turustajatele kehtivaid tootejuhtimise eeskirju. Ehkki puudub vajadus hinnata sihtturu ja töötada turustusstrateegia välja kaks korda, peaksid ühingud veenduma, et ühtne sihtturu hinnang ja turustusstrateegia on piisavalt üksikasjalikud, et täita antud valdkonnas nii väljatöötajatele kui ka turustajatele kehtivaid kohustusi.
- (18) Arvestades direktiivis 2014/65/EL sätestatud nõuetega ja investorite kaitse huvides peaksid tootejuhtimise eeskirjad kehtima kõigile toodetele, mida müüakse esma- ja järelturul sõltumata toote või osutatava teenuse liigist ning müügikohale kehtivatest nõuetest. Samas tuleks neid nõudeid kohaldada proportsionaalselt, sõltuvalt toote keerukusest ja sellest, mil määral on olemas avalikult kättesaadav teave selle kohta, võttes arvesse finantsinstrumendi, investeerimisteenuste ja sihtturu iseloomu. Proportsionaalsus tähendab, et nõuded võiksid olla küllalt lihtsad, kui tegu on teatud lihtsate toodetega, mida turustatakse ainult korralduste täitmise alusel ja kui need tooted on sobilikud jaeturu vajaduste ja iseloomuga.
- (19) Sihtturu detailsuse aste ja kriteeriumid, mida kasutatakse sihtturu ja asjakohase turustamisstrateegia kindlaksmääramiseks, peaksid olema tootele kohased ja peaksid võimaldama hinnata, millised kliendid kuuluvad sihtturu hulka, näiteks selleks, et hõlbustada pärast finantsinstrumendi turule toomist selle järjepidevat läbivaatamist.

Lihtsamate ja levinumate toodete korral võiks sihtturu määratlus olla üldisem, samas kui keerukamate toodete (näiteks kohustustest vabastatavad finantsinstrumendid või vähemlevinud tooted) korral tuleks sihtturgu kirjeldada detailsemalt.

- (20) Tootejuhtimise nõuete tõhusa toimimise huvides peaksid turustajad oma kogemusi konkreetsete toodetega perioodiliselt väljatöötajatega jagama. Turustajatel ei tohiks olla kohustust teavitada väljatöötajaid igast üksikust müügist, ent nad peaksid edastama andmed, mis on väljatöötajale vajalik toote läbivaatamiseks ja selleks, et kontrollida selle jätkuvat vastavust väljatöötaja poolt määratletud sihtturu vajadustele, omadustele ja eesmärkidele. Asjakohane teave võiks hõlmata andmeid müügisumma kohta väljapoole väljatöötaja sihtturgu, kokkuvõtlikku teavet klientide liikide kohta, kokkuvõtet esitatud kaebustest või esitades väljatöötaja poolt koostatud küsimused klientide valimile tagasiside saamiseks.
- (21) Investorite kaitse tugevdamiseks ning klientidele teenusest selgema ettekujutuse loomiseks piirati direktiiviga 2014/65/EL veelgi ühingute võimalust saada või maksta hüvesid. Neil eesmärkidel tuleks sätestada üksikasjalikud hüvede saamise või maksmise tingimused. Eelkõige tuleks veelgi täpsustada ja piiritleda tingimust, et hüved peavad parandama kliendile osutatava teenuse kvaliteeti. Sel eesmärgil ja teatud täiendavatel tingimustel tuleks ette näha mitteammendav loetelu olukordadest, mida loetakse asjakohaseks tingimuse juures, et hüved peavad parandama konkreetsele kliendile esitatava teenuse kvaliteeti.
- (22) Teenustasu, vahendustasu või mitterahalist hüve tuleks maksta või saada ainult juhul, kui see on põhjendatud kliendile osutatud täiendava või harilikust kõrgetasemelisema teenusega. Näiteks võib see tähendada investeerimisnõustamise pakkumist laiale valikule sobilikele finantsinstrumentidele, mille hulgas on kohane arv kolmandatest isikutest emitentide pakutavaid finantsinstrumente, ja ligipääsu neile, või sõltumatut nõustamist koos kas kliendile vähemalt kord aastas tehtava pakkumisega hinnata, kas finantsinstrumendid, millesse klient on investeerinud, on jätkuvalt sobivad, või siis muu pideva teenuse pakkumisega, mis võib kliendi jaoks väärtuslik olla. Mittenõustamisteenuste valdkonnas võib see näiteks olla investeerimisühingu poolt konkurentsivõimelise hinnaga võimaldatav juurdepääs laiale valikule finantsinstrumentidele, mis tõenäoliselt kliendi vajadustele vastavad, sealhulgas sobival arvul instrumentidele kolmandatest isikutest emitentidele, kellel ei ole investeerimisühinguga märkimisväärset seost, ühendades selle kas lisaväärtusega vahendite pakkumisega, mis võib näiteks hõlmata objektiivseid teabevahendeid, mille abil asjaomane klient saab investeerimisotsuseid teha või jälgida, kujundada ja kohandada investeringus sisalduvate finantsinstrumentide valikut. Eespool nimetatud investeerimisühingu poolt kliendile osutatavale teenusele lisatavate kvaliteediparanduste väärtus peab olema proportsionaalne investeerimisühingu poolt saadavate hüvedega.
- (23) Kui investeerimisühingud on kvaliteediparanduste kriteeriumi täitnud, peaksid nad täiustatud kvaliteeti küll jätkuvalt alal hoidma, ent see ei peaks tähendama, et nad peavad oma teenuse kvaliteeti aja jooksul järjest enam tõstma.
- (24) Samuti peaks veelgi täpsustama investeerimisühingute kohustust edastada kliendile kõik teenustasud, vahendustasud või rahalised hüved, mis saadakse kolmandatelt isikutelt seoses sõltumatu investeerimisnõustamise või portfelligalitseamise teenusega. Ehkki ühingud peaksid hüved edastama nii kiiresti kui võimalik, ei tuleks selleks kehtestada konkreetset ajavahemikku, kuna kolmandate isikute maksed võivad investeerimisühinguni jõuda erinevatel ajahetkedel ja mitme kliendi kohta korraga.
- (25) Selleks et tagada, et kliendid saaksid täieliku ülevaate asjakohasest teabest osutatud teenuste kohta, peaksid investeerimisühingud teavitama kliente neile üle kantud teenustasudest, vahendustasudest või mistahes muudest rahalistest hüvedest.
- (26) Investeerimisühingud, mis osutavad nii täitmis- kui analüüsiteenuseid, peaksid neid teineteisest eraldi hindama ja osutama, et võimaldada liidus asuvatel investeerimisühingutel täita direktiivi 2014/65/EL artikli 24 lõigetes 7 ja 8 sätestatud nõuet mitte võtta vastu ja saada teenustasu, vahendustasu ega rahalist või mitterahalist hüve, mida pakub mis tahes kolmas isik või isik, kes tegutseb kolmanda isiku nimel seoses klientidele teenuse osutamisega.
- (27) Selleks, et tagada õiguskindlus seoses hüvede saamise või maksmise uute eeskirjade kohaldamisega, eelkõige seoses sõltumatu investeerimisnõustamist või portfelligalitseamise teenust pakkuvate investeerimisühingutega, tuleks täiendavalt selgitada analüüsitasu maksmise või saamise üksikasju. Eelkõige tuleks juhul, kui analüüsi eest ei maksa investeerimisühing otse oma vahenditest, vaid vastutasuna maksete eest eraldi analüüsides maksekontolt, tagada teatud peamiste tingimuste täitmine. Analüüsides maksekontot tuleks finantseerida ainult analüüsides eest

kliendilt nõutavast eritasust, mis peaks põhinema ainult investeerimisühingu poolt kindlaks määratud analüüsieelarvel ega olema seotud klientide nimel teostatud tehingute mahu ja/või väärtusega. Kõik kliendi poolt makstava analüüsisitu kogumise põhimõtted peaksid neile tingimustele täielikult vastama. Nende põhimõtete kasutamise korral peaks investeerimisühing tagama, et kliendilt saadava tasu eest finantseeritud analüüsi maksumus ei ole seotud muude teenuste või hüvede mahu või väärtusega või et neid ei kasutata muul eesmärgil, näiteks tasuna korralduse täitmise eest.

- (28) Selleks et tagada, et portfellihaldurid ja sõltumatud investeerimisnõustajad kontrollivad realselt analüüsi eest makstavaid summasid, ja tagamaks, et analüüsikulutusi tehakse kliendi parimates huvides, on asjakohane kehtestada üksikasjalikud analüüsikulude juhtimise nõuded. Investeerimisühingud peaksid säilitama piisava kontrolli üldiste analüüsikulude, klientidelt analüüsisitu kogumise ja maksete kindlaksmääramise üle. Analüüsi antud kontekstis tuleks mõista kui analüüsimaterjali või -teenuseid, mis käsitlevad üht või mitut finantsinstrumenti või muid varasid, finantsinstrumentide emitente või potentsiaalseid emitente või siis on see tihedalt seotud konkreetse sektori või turuga viisil, mis annab ülevaate selle sektori finantsinstrumentidest, varadest või emitentidest. Sellise materjali või teenuste eesmärk on soovitada otseselt või kaudselt investeerimisstrateegiat või pakkuda see välja ja need esitavad põhjendatud arvamuse ühe või mitme finantsinstrumendi praeguse või tulevase väärtuse või hinna kohta või sisaldavad analüüsi ja algupäraseid seisukohti ning teevad uue või olemasoleva teabe põhjal järeldusi, mida võidakse kasutada investeerimisstrateegia kujundamiseks ning mis võib olla asjakohane ja suudab anda lisaväärtust otsustele, mille investeerimisühing teeb analüüsi eest maksvate klientide nimel.
- (29) Et selgitada täiendavalt investeerimisühingutele seatud piiranguid hüvede saamisel seoses sõltumatu investeerimisnõustamise või portfelli valitsemisega ja analüüsireeglite kohaldamist, on asjakohane ära märkida, kuidas võidakse kohaldada erandeid väikestele mitterahalistele hüvedele seoses teatud tüüpi teabe või materjaliga, mis on saadud kolmandatelt isikutelt. Eelkõige tuleks väikese mitterahalise hüvena vastuvõetavaks lugeda kolmandalt isikult saadud kirjalikud materjalid, mille tellis ja mille eest tasus äriühingust emitent või potentsiaalne emitent, et reklaamida äriühingu uut emissiooni, või kui kolmandast isikust ettevõtja koostab selliseid materjale emitendiga sõlmitud lepingu alusel ja emitendi makstava tasu eest regulaarselt, kui see materjal on avalikuks tehtud ja kõigile kättesaadav. Väheolulist materjali või teenuseid, mis seisnevad turu lühiajalise perspektiivi kommentaarid näiteks uuemate majandusnäitajate või ettevõtete tulemuste kohta või teabes esseeisvate väljalasete või ürituste kohta ning mille allikaks on kolmas isik ja mis sisaldab ainult lühikokkuvõtet tema enda arvamusest sellise teabe kohta ega ole põhjendatud või sisalda põhjalikku analüüsi, nii et see pelgalt kordab seisukohta, mis põhineb olemasoleval soovitusel või põhjalikult analüüsimaterjalil või teenustel, võib samuti lugeda finantsinstrumendi või investeerimisteenusega seotud teabeks, mille ulatus ja olemus on selline, et see kujutab endast vastuvõetavat väikest mitterahalist hüve.
- (30) Eelkõige ei tohi lugeda kõrvalist tähtsust omavaks mistahes mitterahalist hüve, mis hõlmab väärtuslike ressursside eraldamist kolmanda isiku poolt, ja seda tuleb pidada kahjustavaks ühingu kohustust tegutseda kliendi parimates huvides.
- (31) Käesolevas direktiivis austatakse põhiõigusi ja järgitakse Euroopa Liidu põhiõiguste hartas tunnustatud põhimõtteid, eelkõige õigust isikuandmete kaitsele, ettevõtlusvabadust ning õigust tarbijakaitsele, tõhusale õiguskaitsevahendile ja õiglasele kohtulikule arutamisele, ja seda tuleb kohaldada kooskõlas kõnealuste õiguste ja põhimõtetega.
- (32) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 1095/2010⁽¹⁾ asutatud Euroopa Väärtpaberiturujärelevallt küsiti tehnilist nõu käesolevas direktiivis kehtestatud normide suhtes.
- (33) Selleks et pädevad ametiasutused ja investeerimisühingud saaksid kohaneda käesoleva direktiivi kohaste uute nõuetega ja neid tõhusalt ja tulemuslikult kohaldada, peaksid käesoleva direktiivi ülevõtmise kuupäev ja samuti kohaldamise kuupäev olema ühtlustatud direktiivi 2014/65/EL ülevõtmise ja kohaldamise kuupäevaga,
- (34) Kooskõlas liikmesriikide ja komisjoni 28. septembri 2011. aasta ühise poliitilise deklaratsiooniga selgitavate dokumentide kohta kohustuvad liikmesriigid põhjendatud juhtudel lisama ülevõtmisemeetmeid käsitlevale teatele ühe või mitu selgitavat dokumenti, milles selgitatakse seost direktiivi osade ja ülevõtvate siseriiklike õigusaktide vastavate osade vahel.

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. novembri 2010. aasta määrus (EL) nr 1095/2010, millega asutatakse Euroopa Järelevallveasutus (Euroopa Väärtpaberiturujärelevallve), muudetakse otsus nr 716/2009/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks komisjoni otsus 2009/77/EÜ (ELT L 331, 15.12.2010, lk 84).

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA DIREKTIIVI:

I PEATÜKK

KOHALDAMISALA

Artikkel 1

Kohaldamisala ja mõisted

1. Käesolevat direktiivi kohaldatakse investeerimisühingute ja fondivalitsejate suhtes vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/65/EÜ⁽¹⁾ artikli 6 lõikele 4 ning alternatiivsete investeerimisfondide valitsejate suhtes vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2011/61/EL⁽²⁾ artikli 6 lõikele 6.
2. Käesoleva direktiivi II, III ja IV peatüki kohaldamisel seoses kõigi direktiivi 2014/65/EL artikli 1 lõigetes 3 ja 4 osutatud nõuetega loetakse investeerimisühingute ja finantsinstrumentide hulka krediidasutused ja investeerimishoiused.
3. „väärtpaberite kaudu finantseerimise tehing“ – Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2015/2365⁽³⁾ (mis käsitleb väärtpaberite kaudu finantseerimise tehingute ja uuesti kasutamise läbipaistvust) artikli 3 punktis 11 määratletud tehingud.
4. „tunnustatud rahaturufond“ – investeerimisfond, millele on antud tegevusluba vastavalt direktiivile 2009/65/EÜ või mille üle teeb järelevalvet ja millele vajaduse korral annab tegevusloa luba andva liikmesriigi õiguse alusel tegutsev ametiasutus ning mis vastab kõigile järgmistele tingimustele:
 - a) tema peamiseks investeerimiseesmärgiks peab olema oma varade puhasväärtuse hoidmine kas konstantsena nimiväärtuses (ilma tuluta) või väärtuse juures, mis vastab investorite algkapitalile, millele on liidetud tulu;
 - b) nimetatud peamise investeerimiseesmärgi saavutamiseks peab ta investeerima üksnes kõrgekvaliteedilistesse rahaturuinstrumentidesse, mille lõpptähtaeg või järelejäänud tähtaeg on kuni 397 päeva või mille korrapärane tootluse korrigeerimine on sellise lõpptähtajaga kooskõlas ja mille kaalutud keskmine lõpptähtaeg on 60 päeva. Ta võib kõnealuse eesmärgi saavutada ka investeerides lisaks krediidasutustes hoitavatesse hoiustesse;
 - c) tal peavad olema vahendid likviidsuse tagamiseks sama päeva või järgmise päeva arveldusteks.

Punkti b kohaldamisel loetakse rahaturuinstrumenti kõrgekvaliteediliseks, kui fondivalitseja või äriühinguna asutatud fond on omapoolset läbi viinud rahaturuinstrumentide kvaliteedi dokumenteeritud hindamise, mille tulemusena ta võib käsitleda rahaturuinstrumenti kõrgekvaliteediliseks. Kui üks või mitu ESMA juures registreeritud ja tema järelevalve all olevat reitinguagentuuri on finantsinstrumentidele reitingu andnud, peaks fondivalitseja või äriühinguna asutatud fondi sisehinnang muude elementide hulgas arvesse võtma ka neid krediidireitinguid.

II PEATÜKK

KLIENDI FINANTSINSTRUMENTIDE JA VAHENDITE KAITSMINE

Artikkel 2

Kliendi finantsinstrumentide ja vahendite kaitsmine

1. Liikmesriigid nõuavad, et investeerimisühingud täidavad järgmisi nõudeid:
 - a) pidama registreid ja raamatupidamisarvestust, mis võimaldavad neil igal ajahetkel viivitamatult eristada oma valitsetavate varade hulgas ühele kliendile kuuluvaid varasid teisele kliendile kuuluvatest varadest ja klientide varasid oma varadest;
 - b) pidama oma registreid ja raamatupidamisarvestust sellisel viisil, mis tagab nende täpsuse ja eriti nende vastavuse klientide jaoks hoitavate finantsinstrumentide ja vahenditega ning nii, et neid saab kasutada kontrollijajena;

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuli 2009. aasta direktiiv 2009/65/EÜ vabalt võõrandatavatesse väärtpaberitesse ühiseks investeeringuks loodud ettevõtjaid (eurofondid) käsitlevate õigus- ja haldusnormide kooskõlastamise kohta (ELT L 302, 17.11.2009, lk 32).

⁽²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 8. juuni 2011. aasta direktiiv 2011/61/EL alternatiivsete investeerimisfondide valitsejate kohta, millega muudetakse direktiive 2003/41/EÜ ja 2009/65/EÜ ning määruseid (EÜ) nr 1060/2009 ja (EL) nr 1095/2010 (ELT L 174, 1.7.2011, lk 1).

⁽³⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. novembri 2015. aasta määrus (EL) 2015/2365, mis käsitleb väärtpaberite kaudu finantseerimise tehingute ja uuesti kasutamise läbipaistvust ning millega muudetakse määrust (EL) nr 648/2012 (ELT L 337, 23.12.2015, lk 1).

- c) regulaarselt kooskõlastavalt võrdlema ühingusisest raamatupidamisarvestust ja registreid ning kõnealuseid varasid haldavate kolmandate isikute registreid;
- d) võtma vajalikud meetmed tagamaks, et kliendile kuuluvad finantsinstrumendid, mida hoitakse artikli 3 kohaselt kolmanda isiku juures, on eristatavad investeerimisühingule kuuluvatest finantsinstrumentidest ja kõnealusele kolmandale isikule kuuluvatest finantsinstrumentidest kas kolmanda isiku raamatupidamisarvestuses erinevatel kontodel kirjendamise või muude samaväärsete meetmete abil, millega saavutatakse sama kaitstuse tase;
- e) võtma vajalikud meetmed tagamaks, et kliendi vahendeid, mida hoitakse artikli 4 kohaselt keskpangas, tunnustatud rahaturufondis või kolmandas riigis tegevusloa saanud pangas või krediitiasutuses, hoitakse kontol või kontodel, mis on eristatavad neist kontodest, millel hoitakse investeerimisühingule kuuluvaid vahendeid;
- f) kehtestama asjakohase organisatsioonilise korra kliendi varade või nendega seotud õiguste kaotamise või vähenemise riski minimeerimiseks varade väärkasutamise, pettuse, puuduliku halduse, ebakorrekse registripidamise või hooletuse tagajärjel.

2. Kui kohaldatavast õigusest, sealhulgas eriti vara või maksejõuetuse küsimusi reguleerivast õigusest tulenevalt ei suuda investeerimisühingud täita käesoleva artikli lõike 1 nõudeid kliendi õiguste kaitseks vastavalt direktiivi 2014/65/EL artikli 16 lõigetes 8 ja 9 esitatud nõuetele, nõuavad liikmesriigid, et investeerimisühingud näeksid ette korra käesoleva artikli lõikes 1 seatud kliendi varade kaitse eesmärkide täitmiseks.

3. Kui selles jurisdiktsioonis kohaldatav õigus, kus kliendi vahendeid või finantsinstrumente hoitakse, ei võimalda investeerimisühingul lõike 1 punktides d või e esitatud nõudeid täita, näevad liikmesriigid ette nõuded, millel on kliendi huvide kaitsmise seisukohast samaväärne mõju.

Juhul kui tuginetakse sellistele artikli 2 lõike 1 punktidega d või e samaväärse mõjuga nõuetele, tagavad liikmesriigid, et investeerimisühingud teavitavad kliente, et sellistel juhtudel ei rakendata nende suhtes direktiivis 2014/65/EL ja käesoleva direktiiviga ette nähtud sätteid.

4. Liikmesriigid tagavad, et lubatud ei ole kliendi finantsinstrumentidega seotud tagatised, pandiõigused või tasaarvestusõigused, mis võimaldavad kolmandal isikul kasutada kliendi finantsinstrumente või vahendeid selleks, et nõuda sisse võlgu, mis ei ole seotud kliendi või kliendile osutatud teenustega, välja arvatud juhul, kui see on nõutav õigusega, mida kohaldatakse kolmandas riigis, kus kliendi vahendeid või finantsinstrumente hoitakse.

Liikmesriigid nõuavad, et kui investeerimisühing on sunnitud sõlmima lepingud, mille tulemusena tekivad sellised tagatisest tulenevad õigused, pandiõigused või tasaarvestusõigused, peab ta klienti sellest teavitama ja näitama ära selliste lepingutega seonduvate riskid.

Kui ühing annab kliendi finantsinstrumentide või vahendite kaudu tagatise, pandiõiguse või tasaarvestusõiguse või kui ühingat on teavitatud nende andmisest, tehakse vastav kanne kliendilepingutesse ja ühingu enda registrisse, et kliendi varade omandiõigus oleks selge, näiteks maksejõuetuse korral.

5. Liikmesriigid nõuavad, et investeerimisühingud teevad kliendi finantsinstrumente ja vahendeid käsitleva teabe hõlpsasti kättesaadavaks järgnevalele üksustele: pädevad asutused, menetluses nimetatud pankrotihaldurid ja isikud, kes vastutavad maksejõuetute asutuste kriisilahenduse eest. Kättesaadavaks tehtav teave sisaldab järgmist:

- a) asjakohane ühingusisene raamatupidamisarvestus ja registrid, milles on täpselt ära näidatud igale kliendile kuuluvate vahendite ja finantsinstrumentide saldo;
- b) kus investeerimisühingud kliendi vahendeid artikli 4 kohaselt hoiavad, andmed kontode kohta, millel kliendi vahendeid hoitakse, ja andmed asjakohaste kokkulepete kohta nende ühingutega;
- c) kus investeerimisühingud finantsinstrumente artikli 3 kohaselt hoiavad, andmed kolmandate isikute juures avatud kontode kohta ja andmed asjakohaste kokkulepete kohta nende investeerimisühingutega;
- d) andmed kolmandate isikute kohta, kes täidavad mis tahes asjaomaseid ülesandeid (tegevuse edasiandmise korras) ja mis tahes edasiantud ülesannete üksikasjalik kirjeldus;
- e) asjaomaste protsessidega seotud ühingute võtmeisikud, sealhulgas isikud, kes vastutavad kliendi varade kaitsele kehtivate ühingupoolsete nõuete järelevalve eest, ning
- f) lepingud, mis kinnitavad kliendi omandiõigust varadele.

*Artikkel 3***Kliendi finantsinstrumentide hoiustamine**

1. Liikmesriigid lubavad investeerimisühingutel hoiustada finantsinstrumente, mida nad oma klientide nimel hoiavad, kolmanda isiku juures avatud kontol või kontodel tingimusel, et ühing tegutseb piisava vilumuse, ettevaatuse ja hoolikusega kolmanda isiku ning kõnealuste finantsinstrumentide hoidmise korra valikul, määramisel ja regulaarsel läbivaatusel.

Eelkõige nõuavad liikmesriigid investeerimisühingutelt, et nad peavad arvestama kolmanda isiku asjatundlikkust ja mainet turul ning kõnealuste finantsinstrumentide hoidmisega seotud mis tahes õiguslikke nõudeid, mis võivad klientide õigusi kahjustada.

2. Kui investeerimisühing soovib hoiustada kliendi finantsinstrumente kolmanda isiku juures, tagavad liikmesriigid, et mainitud investeerimisühing hoiustab finantsinstrumente ainult sellise kolmanda isiku juures, kes asub jurisdiktsioonis, milles kohaldatakse finantsinstrumentide teise isiku arvel hoidmise suhtes spetsiaalset korda ja järelevalvet, ning et selle kolmanda isiku suhtes kohaldatakse seda spetsiifilist korda ja järelevalvet.

3. Liikmesriigid tagavad, et investeerimisühingud ei hoiusta klientide nimel hoitavaid finantsinstrumente kolmanda isiku juures sellises kolmandas riigis, milles finantsinstrumentide teise isiku arvel hoidmine ei ole reguleeritud, välja arvatud juhul, kui on täidetud üks järgmistest tingimustest:

- a) finantsinstrumentide või nendega seotud investeerimisteenuste iseloom nõuab nende hoiustamist sellises kolmandas riigis paikneva kolmanda isiku juures;
- b) kui finantsinstrumente hoitakse kutselise kliendi nimel, nõuab see kutseline klient ühingult kirjalikult kõnealuste finantsinstrumentide hoiustamist sellises kolmandas riigis paikneva kolmanda isiku juures.

4. Liikmesriigid tagavad, et lõigetes 2 ja 3 osutatud nõuded kehtivad ka juhul, kui kolmas isik on delegeerinud üksikõik millise oma finantsinstrumentide hoidmise kohustustest muule kolmandale isikule.

*Artikkel 4***Kliendi vahendite hoiustamine**

1. Liikmesriigid nõuavad investeerimisühingutelt, et nad kannaksid kliendi vahendite saamisel need viivitamatult ühele või enamale kontole, mis on avatud ühes järgmistest kohtadest:

- a) keskpank;
- b) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2013/36/EL ⁽¹⁾ kohaselt tegevusloa saanud krediitiasutus;
- c) kolmandas riigis tegevusloa saanud pank;
- d) tunnustatud rahaturufond.

Esimest lõiku ei kohaldata krediitiasutuse suhtes, kellele on vastavalt direktiivile 2013/36/EL antud tegevusloa seoses krediitiasutuses hoitavate hoiustega kõnealuse direktiivi tähenduses.

2. Liikmesriigid nõuavad, et kui investeerimisühing ei hoiusta kliendi vahendeid keskpangas, peab ta tegutsema piisava vilumuse, ettevaatuse ja hoolikusega krediitiasutuse, panga või rahaturufondi, kuhu vahendid kantakse, ning kõnealuste vahendite hoidmise korra valikul, määramisel ja regulaarsel läbivaatamisel ning et ta käsitleb portfelli hajutamise nõuet osana oma hoolsuskohustusest.

Liikmesriigid tagavad eriti, et investeerimisühingud võtavad arvesse kõnealuste asutuste või rahaturufondide asjatundlikkust ja mainet turul, et tagada klientide õiguste kaitse, ning kliendi vahendite hoidmisega seotud mis tahes õiguslikke või regulatiivseid nõudeid või turutavasid, mis võivad klientide õigusi kahjustada.

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta direktiiv 2013/36/EL, mis käsitleb krediitiasutuste tegevuse alustamise tingimusi ning krediitiasutuste ja investeerimisühingute usaldatavusnõuete täitmise järelevalvet, millega muudetakse direktiivi 2002/87/EÜ ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiivid 2006/48/EÜ ja 2006/49/EÜ (ELT L 176, 27.6.2013, lk 338).

Liikmesriigid nõuavad, et investeerimisühingud tagavad, et kliendid annavad oma sõnaselge nõusoleku oma vahendite tunnustatud rahaturufondi kandmisele. Selleks, et tagada nimetatud nõusoleku andmise õiguse tõhusus, teavitavad investeerimisühingud kliente sellest, et tunnustatud rahaturufondi kantud vahendeid ei hoita käesolevas direktiivis sätestatud kliendi vahendite kaitse nõuete kohaselt.

3. Liikmesriigid nõuavad, et kui investeerimisühingud hoiavad kliendi vahendeid krediidiasutuses, pangas või rahaturufondis, mis kuulub investeerimisühinguga samasse gruppi, piiravad nad mis tahes taolises grupi üksuses või mitmes taolises grupi üksuses hoiustatavaid vahendeid selliselt, et need vahendid ei moodusta üle 20 % kõigist kliendi vahenditest.

Investeerimisühing võib seda piirmäära eirata juhul, kui ta suudab tõendada, et arvestades temas äri olemust, ulatust ja keerukust ning samuti eelnevas lõigus viidatud kolmandate isikute pakutavat turvalisust ja võttes muuhulgas arvesse investeerimisühingu hoida olevate kliendi vahendite madalat saldot, on eelmise lõigu kohane nõue ebaproportsionaalne. Investeerimisühingud vaatavad perioodiliselt läbi käesoleva lõigu kohase hindamise ning edastavad algse ja järgnevat hindamisaruanded riiklikele pädevatele asutustele.

Artikkel 5

Kliendi finantsinstrumentide kasutamine

1. Liikmesriigid ei luba investeerimisühingutel sõlmida kokkuleppeid väärtpaberite kaudu finantseerimise tehinguteks, mis on seotud finantsinstrumentidega, mida nad kliendi nimel hoiavad, või kasutada selliseid finantsinstrumente muul viisil oma arvel või mõne teise isiku või ühingu kliendi arvel, välja arvatud juhul, kui on täidetud mõlemad järgmised tingimused:

- a) klient on andnud instrumentide kindlaksmääratud tingimustel kasutamiseks eelneva selgesõnalise nõusoleku kirjalikult, kinnitades seda allkirja või samaväärse kinnitusega;
- b) kõnealuse kliendi finantsinstrumentide kasutamine piirdub kindlaksmääratud tingimustega, millega klient on nõustunud.

2. Liikmesriigid ei luba investeerimisühingutel sõlmida kokkuleppeid väärtpaberite kaudu finantseerimise tehinguteks, mis on seotud finantsinstrumentidega, mida hoitakse kliendi nimel kolmanda isiku hallataval esindajakontol, ega muul viisil kasutada finantsinstrumente, mida nad hoiavad sellisel kontol oma arvel või mõne teise isiku arvel, välja arvatud juhul, kui lisaks lõikes 1 esitatud tingimustele on täidetud vähemalt üks järgmistest tingimustest:

- a) iga klient, kelle finantsinstrumente esindajakontol koos hoitakse, on andnud lõike 1 punkti a kohase eelneva selgesõnalise nõusoleku;
- b) investeerimisühing on kehtestanud süsteemid ja kontrollimehhanismid, mis tagavad, et selliselt kasutatakse ainult nende klientide finantsinstrumente, kes on andnud lõike 1 punkti a kohase eelneva selgesõnalise nõusoleku.

Võimaliku kahjumi õige jaotamise võimaldamiseks peavad investeerimisühingu registris olema nende klientide andmed, kelle juhiste kohaselt finantsinstrumentide kasutamine on toimunud, ning igale nõusoleku andnud kliendile kuuluvate kasutatud finantsinstrumentide arv.

3. Liikmesriigid tagavad, et investeerimisühingud võtavad asjakohaseid meetmeid, millega hoida ära kliendi finantsinstrumentide volituseta kasutamist oma arvel või muu isiku arvel, näiteks:

- a) klientidega sõlmitakse lepingud, milles sätestatakse investeerimisühingute võetavad meetmed juhul, kui kliendil ei ole arvelduspäeval kontol piisavalt vahendeid, näiteks kliendi nimel vastavate väärtpaberite laenamine või positsiooni lõpetamine;
- b) investeerimisühing jälgib tähelepanelikult projekteeritud suutlikkust arvelduspäeval tehingut teha ning kehtestab parandusmeetmed juhuks, kui selline võimekus puudub; ning
- c) arvelduspäeval ja pikemas perspektiivis ringluses olevate väärtpaberite tähelepanelik jälgimine ja kiire taotlemine.

4. Liikmesriigid tagavad, et investeerimisühingud sõlmivad kõikide klientidega konkreetsed kokkulepped, millega tagada, et kliendi finantsinstrumentide laenaja annab sobiva tagatise ja ühing jälgib sellise tagatise jätkuvat sobivust ning teeb kõik vajaliku kliendi instrumentide väärtusega tasakaalu säilitamiseks.

5. Liikmesriigid tagavad, et investeerimisühingud ei sõlmi direktiivi 2014/65/EL artikli 16 lõike 10 kohaselt keelatud kokkuleppeid.

Artikkel 6

Omandiõiguse üleminekul põhinevate tagatiskokkulepete ebakohane kasutamine

1. Liikmesriigid nõuavad investeerimisühingutelt, et nad omandiõiguse üleminekul põhinevate tagatiskokkulepete kasutamisel kaaluksid nõuetekohaselt ja oleksid võimelised tõendama, et nad on nõuetekohaselt kaalunud, kliendil ühingu ees oleva kohustuse ja kliendi sellise vara vahelist suhet, mille suhtes rakendab ühing omandiõiguse üleminekul põhinevat tagatiskokkulepet.
2. Omandiõiguse üleminekul põhinevate tagatiskokkulepete kasutamise kaalumisel ja dokumenteerimisel arvestavad investeerimisühingud kõiki järgmisi tegureid:
 - a) kas kliendi kohustus ühingu ees ja omandiõiguse üleminekul põhinevate tagatiskokkulepete kasutamine on omavahel üksnes nõrgalt seotud, sh kas kliendi vastutus ühingu ees on eeldatavasti madal või minimaalne;
 - b) kas kliendi vahendid või finantsinstrumentid, mille suhtes omandiõiguse üleminekul põhinevat tagatiskokkulepet rakendatakse, ületavad kokkuvõttes olulisel määral kliendi kohustust või on isegi piiramatud, juhul kui kliendil on ühingu ees mingigi kohustus; ning
 - c) kas omandiõiguse üleminekul põhinevad tagatiskokkulepped rakenduvad kliendi kõigi finantsinstrumentide või vahendite suhtes, kaalumata seejuures, milline on iga kliendi kohustus ühingu ees.
3. Omandiõiguse üleminekul põhinevate tagatiskokkulepete kasutamise korral rõhutavad investeerimisühingud kutselistele klientidele ja tunnustatud võrdsetele vastaspooltele, millised on kaasnevad riskid ja kuidas igasugune omandiõiguse üleminekul põhinev tagatiskokkulepe võib kliendi finantsinstrumente ja vahendeid mõjutada.

Artikkel 7

Kliendi varade kaitsmisega seotud juhtimiskord

Liikmesriigid tagavad, et investeerimisühingud nimetavad ametisse ühe piisava oskuste ja pädevusega ametniku, kes on konkreetselt vastutav kliendi finantsinstrumentide ja varade kaitsmise asjus ühingu kohustuse täitmise küsimuste eest.

Liikmesriigid lubavad investeerimisühingutel käesoleva direktiiviga täielikku kooskõla tagades otsustada, kas kõnealusest ülesandest saab ametisse nimetatud ametniku ainus ülesanne või tuleb ametnik vastutusalaga tõhusalt toime ka siis, kui tal on lisaks muid ülesandeid.

Artikkel 8

Välisaudiitorite aruanded

Liikmesriigid nõuavad investeerimisühingutelt, et nad tagaksid, et nende välisaudiitorid esitaksid vähemalt kord aastas ühingu päritoluliikmesriigi pädevale asutusele aruande direktiivi 2014/65/EL artikli 16 lõigete 8, 9 ja 10 ning käesoleva peatüki kohaste ühingu kehtestatud meetmete asjakohasuse kohta.

III PEATÜKK

TOOTEJUHTIMISE NÕUDED

Artikkel 9

Finantsinstrumente koostavatele investeerimisühingutele kehtestatud tootejuhtimise kohustused

1. Liikmesriigid nõuavad investeerimisühingutelt, et nad vastaksid finantsinstrumentide koostamisel käesolevale artiklile, mis hõlmab finantsinstrumentide loomist, arendamist, emiteerimist ja/või kujundamist.

Liikmesriigid nõuavad finantsinstrumente koostavalt investeerimisühingutelt, et nad täidaksid lõigetes 2–15 loetletud asjaomased nõuded sobivalt ja proportsionaalselt, võttes arvesse finantsinstrumendi, investeerimisteenuse ja toote sihtturu laadi.

2. Liikmesriigid nõuavad investeerimisühingutelt, et nad kehtestaks, rakendaks ja kasutaks menetlusi ning meetmeid, millega tagada finantsinstrumentide koostamise vastavus huvide konflikti nõuetekohase haldamise nõuetele, sh tasu puhul. Eeskätt tagavad finantsinstrumente koostavad investeerimisühingud finantsinstrumendi, sh selle omaduste kujundamisega, et see ei mõjutaks lõppkliente negatiivselt ega õõnestaks turu usaldusväärust seeläbi, et ühing saab leevendada ja/või välistada oma riske ja/või nõudeid toote alusvara suhtes olukorras, kui alusvara on juba investeerimisühingu enda kontrol.

3. Liikmesriigid nõuavad investeerimisühingutelt, et nad analüüsiks finantsinstrumendi koostamisel alati võimalikke huvide konflikte. Eelkõige hindavad ühingud, kas finantsinstrument tekitab olukorra, millel võivad olla lõppklientidele negatiivsed tagajärjed, kui nad valivad

a) riskipositsiooni, mis vastandub eelnevalt ühingu enda hoitud riskipositsioonile; või

b) riskipositsiooni, mis vastandub ühingu enda soovitud riskipositsioonile pärast toote müüki.

4. Liikmesriigid tagavad, et investeerimisühingud kaaluvad enne toote pakkumise jätkamise kasuks otsustamist, kas finantsinstrument võib kujutada ohtu finantsturgude nõuetekohasele toimimisele või stabiilsusele.

5. Liikmesriigid nõuavad investeerimisühingutelt, et nad tagaksid finantsinstrumentide koostamisse kaasatud asjaomastel töötajatel eksperditeadmised, mida on vaja koostamiseks kavandatavate finantsinstrumentide tunnuste ja riskide mõistmiseks.

6. Liikmesriigid nõuavad investeerimisühingutelt, et nad tagaksid ühingu tootejuhtimise protsessi üle juhtorgani tulemusliku kontrolli. Investeerimisühingud tagavad, et juhtorganitele esitatavad vastavuskontrolli aruanded sisaldavad süstemaatiliselt teavet ühingu koostatud finantsinstrumentide, sh turustusstrateegia kohta. Investeerimisühingud teevad aruanded nõudmise korral pädevale asutusele kättesaadavaks.

7. Liikmesriigid nõuavad investeerimisühingutelt, et nad tagaksid, et vastavuskontrolli funktsiooni täitja jälgib tootejuhtimise korra arendamist ja perioodilist läbivaatamist, et tuvastada nii mis tahes risk, et ühing ei suuda käesolevas artiklis sätestatud kohustusi täita.

8. Liikmesriigid nõuavad investeerimisühingutelt, et juhul, kui nad teevad toote loomiseks, arendamiseks, emiteerimiseks ja/või kujundamiseks kootööd, sh üksustega, kes ei ole direktiivi 2014/65/EL kohast tegevusluba saanud ja kelle üle ei teostata sama direktiivi kohast järelevalvet või kes on pärit kolmandatest riikidest, kirjeldaksid pooled vastastikuseid kohustusi kirjalikus kokkuleppes.

9. Liikmesriigid nõuavad investeerimisühingutelt, et nad määraksid piisava täpsusega kindlaks iga finantsinstrumendi võimaliku sihtturu ja täpsustaksid, millist liiki klientide vajaduste, tunnuste ja eesmärkidega finantsinstrument kokku sobib. Selle protsessi osana määrab ühing kindlaks, millis(t)e kliendirühma(de) vajaduste, tunnuste ja eesmärkidega finantsinstrument kokku ei sobi. Kui investeerimisühingud teevad finantsinstrumendi koostamiseks kootööd, tuleb kindlaks määrata ainult ühe sihtturu vajadused.

Teiste investeerimisühingute turustatavaid finantsinstrumente koostavad investeerimisühingud teevad kindlaks vajadused ja tunnused, mis iseloomustavad kliente, kellele toode peaks nende teoreetilistele teadmistele ja finantsinstrumendiga või samalaadsete finantsinstrumentidega saadud varasematele kogemustele tuginedes sobima, finantsturud ning potentsiaalsete lõppklientide vajadused, tunnused ja eesmärgid.

10. Liikmesriigid nõuavad investeerimisühingutelt, et nad teeksid finantsinstrumentide stsenaariumianalüüsi, milles hinnatakse lõppklientide riski, et toote tulemused jäävad kehvaks, ning seda, millistes olukordades võib nii minna. Investeerimisühingud hindavad, kuidas finantsinstrumendid negatiivsetes tingimustes käituvad, hõlmates näiteks olukorrad kui

a) turukeskkond halveneb;

b) koostaja või finantsinstrumentide koostamisse või toimimisse kaasatud kolmas isik satub finantsraskustesse või realiseeruvad muud vastaspoole riskid;

- c) finantsinstrument ei saavuta majanduslikku tasuvust või
- d) nõudlus finantsinstrumendi järele on oodatust palju suurem, mis koormab ühingu ressursse ja/või alusvaraks oleva instrumendi turgu.

11. Liikmesriigid nõuavad investeerimisühingutelt, et nad teeks kindlaks, kas finantsinstrument vastab sihtturu kindlaksmääratud vajadustele, tunnustele ja eesmärkidele, kontrollides selleks muu hulgas järgmisi elemente:

- a) finantsinstrumendi riski ja tootluse profiil vastab sihtturule ning
- b) finantsinstrumentide kujundamisel lähtutakse kliendi jaoks kasulikest omadustest, mitte ärimudelist, mille kasumlikkus eeldab kliendi jaoks kehvi tulemusi.

12. Liikmesriigid tagavad, et investeerimisühingud kaaluvad finantsinstrumendi jaoks pakutud tasustruktuuri, uurides selleks muu hulgas järgmisi elemente:

- a) finantsinstrumendi kulude ja tasude kokkusobivus sihtturu vajaduste, eesmärkide ja tunnustega;
- b) tasud ei kahjusta finantsinstrumendi tuluootust; näiteks selliselt, et kulud või tasud on sama suured või suuremad kui finantsinstrumendi eeldatavad maksueelised või eeliseid tasalülitavad; ning
- c) finantsinstrumendi tasustruktuur on sihtturu jaoks piisavalt läbipaistev; näiteks selliselt, et finantsinstrumendi tasud ei ole varjatud ega mõistmiseks liiga keerukad.

13. Liikmesriigid nõuavad investeerimisühingutelt, et nad turustajale finantsinstrumendi kohta teabe esitamisel hõlmaksid teabe finantsinstrumendi turustamiseks asjakohaste kanalite, toote heakskiitmise protsessi ja sihtturu hinnangu kohta ning esitaks teabe sellise standardi kohaselt, mis võimaldab turustajatel finantsinstrumenti nõuetekohaselt mõista, soovitada või müüa.

14. Liikmesriigid nõuavad investeerimisühingutelt, et nad enda koostatud finantsinstrumente regulaarselt läbi vaataks, võttes arvesse kõiki sündmusi, mis võiksid kindlaksmääratud sihtturgu ähvardava võimaliku ohu suurust oluliselt mõjutada. Investeerimisühingud kaaluvad, kas finantsinstrument vastab jätkuvalt sihtturu vajadustele, tunnustele ja eesmärkidele ning kas turustamine toimub endiselt sihtturul või jõutakse klientideni, kelle vajaduste, tunnuste ja eesmärkidega finantsinstrument kokku ei sobi.

15. Liikmesriigid nõuavad investeerimisühingutelt, et nad finantsinstrumendid enne uut emissiooni või uuesti algatamist läbi vaataks, kui nad teavad sündmustest, mis võivad investoreid ähvardava võimaliku ohu suurust oluliselt mõjutada, ning regulaarselt hindaks, kas finantsinstrumendid toimivad plaani kohaselt. Investeerimisühingud teevad asjaomastele teguritele tuginedes kindlaks oma finantsinstrumentide regulaarse läbivaatamise graafiku, hõlmates seejuures järgitavate investeerimisstrateegiate keerukuse või uuendusliku laadiga seotud tegurid. Samuti määravad ühingud kindlaks pöördelised sündmused, mis mõjutaks finantsinstrumendi võimalikke riske või tuluootusi, näiteks

- a) sellise piirmäära ületamine, millega mõjutataks finantsinstrumendi tuluprofiili; või
- b) selliste emitentide maksevõime, kelle väärtpaberid või tagatised võivad finantsinstrumendi tulemusnäitajaid mõjutada.

Liikmesriigi tagavad, et investeerimisühingud võtavad selliste sündmuste korral sobivad meetmed, mis võivad olla järgmised:

- a) klientidele või – kui investeerimisühing finantsinstrumenti ise otse klientidele ei paku ega müü – finantsinstrumendi turustajatele sündmuse ja sellega finantsinstrumendile avalduva mõju kohta kogu asjakohase teabe esitamine;
- b) toote heakskiitmise protsessi muutmine;
- c) finantsinstrumendi edasise emissiooni peatamine;
- d) ebaõiglaste lepingutingimuste vältimiseks finantsinstrumendi muutmine;

- e) kui ühingud saavad teada, et finantsinstrumendi müük kavandatust erineb – kaalumise, kas finantsinstrumentide müügiks kasutatakse asjakohaseid kanaleid;
- f) turustajaga ühendust võtmine, et turustusprotsessi muutmise kohta aru pärida;
- g) turustajaga koostöö katkestamine või
- h) asjaomase pädeva asutuse teavitamine.

Artikkel 10

Turustajate tootejuhtimise kohustused

1. Liikmesriigid nõuavad investeerimisühingutelt, et nad enda või teiste investeerimisühingute emiteeritavate finantsinstrumentide ning pakutavate või soovitatavate teenuste kavandatava valiku üle otsustamisel täidaksid finantsinstrumendi, investeerimisteenuste ja toote sihtturu laadi arvestades sobival ja proportsionaalsel viisil lõigetes 2–10 sätestatud asjakohaseid nõudeid.

Liikmesriigid tagavad, et direktiivi 2014/65/EL nõuetest peavad kinni ka investeerimisühingud, kes pakuvad või soovivad finantsinstrumente, mille koostajate suhtes ei kohaldata direktiivi 2014/65/EL. Selle protsessi raames peavad need investeerimisühingud olema kehtestanud tulemusliku korra, millega tagada, et nad saavad sellistelt koostajatelt nende finantsinstrumentide kohta piisavalt teavet.

Investeerimisühingud teevad kindlaks vastava finantsinstrumendi sihtturu isegi siis, kui koostaja ei ole ise sihtturu kindlaks määranud.

2. Liikmesriigid nõuavad investeerimisühingutelt, et nad oleksid tootejuhtimises kehtestanud sobiva korra, millega tagada kavas olevate pakutavate või soovitatavate toodete ja teenuste kokkusobivus kindlaksmääratud sihtturu vajaduste, tunnuste ja eesmärkidega ning kavandatud turustusstrateegia kooskõla kindlaksmääratud sihtturuga. Investeerimisühingud määravad nõuetekohaselt kindlaks ja hindavad, millises olukorras ja milliste vajadustega klientidele nad kavatsevad keskenduda, et nii tagada klientide huvide kaitstus ka ärilise või rahastamise surve olukorras. Selle protsessi osana määravad ühingud kindlaks kõik klientide rühmad, kelle vajaduste, tunnuste ja eesmärkidega toode või teenus kokku ei sobi.

Liikmesriigid tagavad, et investeerimisühingud hangivad direktiivi 2014/65/EL kohaldamisalasse kuuluvatelt koostajatelt teabe, mis võimaldab vajalikul määral mõista ja tunda tooteid, mida nad kavatsevad soovitada või müüa, et nii tagada nende toodete turustamine kooskõlas kindlaks määratud sihtturu vajaduste, tunnuste ja eesmärkidega.

Liikmesriigid nõuavad investeerimisühingutelt, et nad teeks kõik mõistlikult vajaliku, et tagada piisava ja usaldusväärse teabe hankimine ka direktiivi 2014/65/EL kohaldamisalasse mittekuuluvatelt koostajatelt, et tagada toodete turustamine kooskõlas kindlaks määratud sihtturu vajaduste, tunnuste ja eesmärkidega. Kui asjakohane teave ei ole avalikkusele kättesaadav, teeb turustaja kõik mõistlikult vajaliku, et selline asjakohane teave koostaja või tema vahendaja käest hankida. Vastuvõetav avalikkusele kättesaadav teave on selline teave, mis on selge, usaldusväärne ja koostatud selleks, et pidada kinni regulatiivsetest nõuetest, näiteks direktiivi 2003/71/EÜ⁽¹⁾ või Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2004/109/EÜ⁽²⁾ kohastest avalikustamise nõuetest. See kohustus on asjakohane esma- ja järelturul müüidavate toodete puhul ning kohaldub proportsionaalselt, olenedes sellest, mil määral on võimalik avalikult kättesaadavat teavet hankida ja kui keerukas toode on.

Investeerimisühingud kasutavad koostajatelt hangitud teavet ja oma klientide kohta olemasolevat teavet, et kindlaks määrata sihtturg ja turustusstrateegia. Kui investeerimisühing on ühtlasi nii koostaja kui ka turustaja, nõutakse ainult ühte sihtturu hinnangut.

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 4. novembri 2003. aasta direktiiv 2003/71/EÜ väärtpaberite üldsusele pakkumisel või kauplemisele lubamisel avaldatava prospekti ja direktiivi 2001/34/EÜ muutmise kohta (ELT L 345, 31.12.2003, lk 64).

⁽²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. detsembri 2004. aasta direktiiv 2004/109/EÜ läbipaistvuse nõuete ühtlustamise kohta teabele, mis kuulub avaldamisele emitentide kohta, kelle väärtpaberid on lubatud reguleeritud turul kauplemisele, ning millega muudetakse direktiivi 2001/34/EÜ (ELT L 390, 31.12.2004, lk 38).

3. Liikmesriigid nõuavad investeerimisühingutelt, et nad pakutavate või soovitatavate finantsinstrumentide valiku ja vastavate sihtturgude üle otsustades järgiksid korda ja meetmeid, millega tagada, et täidetud oleks kõik direktiivist 2014/65/EL tulenevad kohaldatavad nõuded, sh avalikustamist, sobivuse või asjakohasuse hindamist, hüvesid ning huvide konflikti nõuetekohast lahendamist käsitlevad nõuded. Selles kontekstis tuleb olla eriti hoolas, kui turustajad kavatsesid pakkuda või soovitada uusi tooteid või kui osutatavate teenuste puhul saab valida erinevate tingimuste vahel.
4. Liikmesriigid nõuavad investeerimisühingutelt, et nad oma tootejuhtimise korra korrapäraselt läbi vaataks ja seda ajakohastaks, et tagada korra usaldusväärsus ja eesmärgi jaoks sobivus, ning võtaks vajaduse korral vajalikud meetmed.
5. Liikmesriigid nõuavad investeerimisühingutelt, et nad pakutavad või soovitatavad investeerimistooted ning osutatavad teenused regulaarselt läbi vaataks, võttes arvesse kõiki sündmusi, mis võiksid kindlaksmääratud sihtturu ähvardava võimaliku ohu suurust oluliselt mõjutada. Ühingud hindavad vähemalt seda, kas toode või teenus jätkuvalt vastab kindlaksmääratud sihtturu vajadustele, tunnustele ja eesmärkidele ning kas kavandatud turustusstrateegia on endiselt asjakohane. Kui ühingud saavad teada, et nad on konkreetse toote või teenuse sihtturu kindlaks määramisel eksinud või et toode või teenus enam kindlaksmääratud sihtturu olukorrale ei vasta, tuleb ühingul sihtturu uuesti kaaluda ja/või ajakohastada tootejuhtimise korda, näiteks võib see vajalikuks osutada olukorras, kui toode muutub turumuutuste tõttu mittelikviidseks või väga volatiilseks.
6. Liikmesriigid nõuavad investeerimisühingutelt, et nad tagaksid, et vastavuskontrolli funktsiooni täitja jälgib tootejuhtimise korra arendamist ja perioodilist läbivaatamist, et tuvastada nii mis tahes risk, et käesolevas artiklis sätestatud kohustusi ei suudeta täita.
7. Liikmesriigid nõuavad investeerimisühingutelt, et nad tagaksid asjaomastel töötajatel vajalikud eksperditeadmised, mida on vaja, et mõista kavas olevate pakutavate või soovitatavate toodete ja teenuste tunnuseid ja riske, samuti kindlaksmääratud sihtturu vajadusi, tunnuseid ja eesmärke.
8. Liikmesriigid nõuavad investeerimisühingutelt, et nad tagaksid juhtorgani tulemusliku kontrolli ühingu tootejuhtimise protsessi üle, milles määratakse kindlaks nii pakutavate või soovitatavate toodete valik kui ka vastavatel sihtturgudel osutatavad teenused. Investeerimisühingud tagavad, et juhtorganile esitatavad vastavuskontrolli aruanded sisaldavad süstemaatiliselt teavet nende pakutavate või soovitatavate toodete ja osutatavate teenuste kohta. Vastavuskontrolli aruanded tehakse pädevatele asutustele taotluse korral kättesaadavaks.
9. Liikmesriigid tagavad, et turustajad esitavad koostajate korraldatavate läbivaatamiste toetamiseks koostajatele müüki käsitleva teabe ja vajaduse korral teabe eespool nimetatud läbivaatamiste kohta.
10. Kui eri ühingud teevad toote või teenuse turustamiseks koostööd, tagavad liikmesriigid, et käesolevas artiklis sätestatud tootejuhtimise kohustuste täitmise eest kannab lõplikku vastutust see investeerimisühing, kellel on kliendiga vahetu suhe. Sellest hoolimata peavad vahendavad investeerimisühingud
 - a) tagama, et asjakohane tooteteave jõuab koostajatelt ahelas viimasel kohal oleva turustajani;
 - b) kui koostaja nõuab enda tootejuhtimise kohustuse täitmiseks teavet toote müügi kohta, võimaldama tal seda hankida; ning
 - c) kohaldama vajaduse korral koostajate suhtes nende osutatavast teenusest tulenevaid tootejuhtimise kohustusi.

IV PEATÜKK

HÜVED

Artikkel 11

Hüved

1. Liikmesriigid nõuavad, et investeerimisühingud, kes kliendile investeerimis- või kõrvalteenuse osutamisega on saanud või kellele on makstud teenustasu või vahendustasu või kes on andnud või saanud mitterahalisi hüvesid, tagaksid, et direktiivi 2014/65/EL artikli 24 lõikes 9 sätestatud kõik tingimused ja lõigetes 2–5 sätestatud nõuded on alati täidetud.

2. Teenustasu, vahendustasu või mitterahalise hüve eesmärgina nähakse kliendi jaoks asjaomase teenuse kvaliteedi parandamist, kuid seda ainult juhul, kui on täidetud kõik järgmised tingimused:

- a) see on õigustatud asjaomasele kliendile lisa- või kõrgemasemelisema teenuse osutamisega ning on proportsionaalne saadud hüvede tasemega, näiteks järgmised juhud:
 - i) mittesõltumatu investeerimisnõustamine, mis käsitleb laia valikut erinevaid sobivaid finantsinstrumente ning neile juurdepääsu, sh sobiv arv instrumente sellistelt tooteid pakkumatelt kolmandatelt isikutelt, kellel ei ole investeerimisühinguga märkimisväärset seost;
 - ii) mittesõltumatu investeerimisnõustamine, kas koos pakkumisega kliendile vähemalt korra aastas hinnata, kas finantsinstrumentid, millesse klient on investeerinud, on jätkuvalt sobivad; või muu käimasoleva teenusega, mis võib tõenäoliselt kliendi jaoks kasulik olla, näiteks nõuanded kliendi vara soovituslikuks optimaalseks paigutamiseks; või
 - iii) konkurentsivõimelise hinna eest sellistele laias valikus finantsinstrumentidele juurdepääsu pakkumine, mis tõenäoliselt kliendi vajadustele vastavad, sh sobival arvul instrumentidele sellistelt tooteid pakkumatelt kolmandatelt isikutelt, kellel ei ole investeerimisühinguga märkimisväärset seost, ühendades selle kas lisandväärtusega vahendite pakkumisega, mis võib näiteks hõlmata objektiivseid teabevahendeid, mille abil asjaomane klient saab investeerimisotsuseid teha või seirata, modelleerida ja kohandada investeeeringus sisalduvate finantsinstrumentide valikut, või finantsinstrumentide tulemusnäitajate ning seonduvate kulude ja tasude kohta regulaarsete aruannete esitamisega;
- b) see ei too vahetatut kasu saajast ühingu, selle aktsionäridele ega töötajatele, kui asjaomasel kliendil endal ei ole sellest käegakatsutavat kasu;
- c) seda õigustab asjaomasele kliendile praegu pakutava hüve tõttu juba võimaldatav eelis.

Teenustasu, vahendustasu või mitterahalist hüve ei nähta vastuvõetavana, kui teenustasu, vahendustasu või mitterahalise hüve tulemusel on kliendile asjaomase teenuse osutamine kallutatud või moonutatud.

3. Investeerimisühingud täidavad lõikes 2 sätestatud nõudeid kogu aja, mil nad jätkuvalt teenustasu või vahendustasu maksavad või saavad või mitterahalisi hüvesid pakuvad või saavad.

4. Investeerimisühingud säilitavad tõendusmaterjale, millest nähtub, et nii kõik ühingu makstavad või saadavad teenustasud või vahendustasud kui ka pakutavad või saadavad mitterahalised hüved on kujundatud asjaomasele kliendile pakutava teenuse kvaliteeti parandavana:

- a) pidades sisenimekirjas arvet investeerimis- või kõrvalteenuse osutamisel kolmandalt isikult saadud kõikide teenustasude, vahendustasude ja mitterahaliste hüvede üle ning
- b) registreerides, kuidas nii kõik investeerimisühingu makstavad või saadavad teenustasud või vahendustasud kui ka pakutavad või saadavad mitterahalised hüved või sellised kavas olevad tasud või hüved parandavad asjaomastele klientidele osutatavate teenuste kvaliteeti ning milliseid samme on võetud, et mitte kahjustada ühingu kohustust tegutseda ausalt, õiglaselt ja professionaalselt kliendi parimates huvides.

5. Investeerimisühingud avalikustavad kolmandatelt isikutelt saadud või neile isikutele makstud või pakutud mis tahes makse või hüve kohta kliendile järgmise teabe:

- a) enne asjakohase investeerimis- või kõrvalteenuse osutamist avalikustab investeerimisühing kliendile teabe asjaomase makse või hüve kohta kooskõlas direktiivi 2014/65/EL artikli 24 lõike 9 teise lõiguga. Väikeseid mitterahalisi hüvesid võib kirjeldada üldistavalt. Kliendile osutatud investeerimisteenusega seotud muid investeerimisühingu saadud või pakutud mitterahalisi hüvesid tuleb hinnata ja avalikustada eraldi;
- b) kui investeerimisühing ei suutnud eelnevalt kindlaks teha mis tahes saadava või tasutava makse või hüve suurust ja avalikustas selle asemel kliendile selle summa arvutamise meetodi, esitab ühing klientidele ka teabe saadud või tasutud makse või hüve täpse suuruse kohta tagantjärele; ning
- c) vähemalt korra aastas kogu aja jooksul, mil investeerimisühing saab asjaomastele klientidele osutatavate investeerimisteenustega seotud (jooksvaid) hüvesid, teatab investeerimisühing individuaalsetele klientidele selle aja jooksul saadud või tasutud maksete või hüvede tegeliku suuruse. Väikeseid mitterahalisi hüvesid võib kirjeldada üldistavalt.

Kõnealuste nõuete rakendamisel arvestavad investeerimisühingud direktiivi 2014/65/EL artikli 24 lõike 4 punktis c ja komisjoni delegeeritud määruse (EL) 2017/565⁽¹⁾ artiklis 50 kulude ja tasude kohta sätestatud eeskirju.

Kui turustuskanali moodustavad mitu ühingut, tuleb klientidele teabe avalikustamise nõuet järgida igal investeerimis- või kõrvalteenuseid osutaval ühingul.

Artikkel 12

Sõltumatu investeerimisnõustamisega või väärtpapieriportfelli valitsemisega seotud hüved

1. Liikmesriigid tagavad, et sõltumatu investeerimisnõustamise või väärtpapieriportfelli valitsemise teenust osutavad investeerimisühingud tagastavad klientidele kõik teenustasud, vahendustasud ja rahalised hüved, mis on sellele kliendile teenuste osutamisel saadud kolmandalt isikult või isikult, kes tegutseb kolmanda isiku nimel, niipea kui on mõistlikkuse piires võimalik pärast nende laekumist. Kõik sõltumatu investeerimisnõustamise või väärtpapieriportfelli valitsemise teenuse osutamisega seoses kolmandatelt isikutelt saadud teenustasud, vahendustasud ja rahalised hüved kantakse kliendile täies ulatuses üle.

Investeerimisühingud kehtestavad ja rakendavad strateegia, millega tagada, et igale individuaalsele kliendile eraldatakse ja kantakse üle sõltumatu investeerimisnõustamise või väärtpapieriportfelli valitsemise teenuse osutamisega seoses kõik kolmandalt isikult või kolmanda isiku nimel tegutsevalt isikult saadud teenustasud, vahendustasud või mis tahes rahalised hüved.

Investeerimisühingud teavitavad kliente neile üle kantud teenustasudest, vahendustasudest ja hüvedest, esitades kliendile näiteks perioodilised kontoväljavõtted.

2. Sõltumatu investeerimisnõustamise või väärtpapieriportfelli valitsemise teenust osutavad investeerimisühingud ei võta vastu mitterahalisi hüvesid, mis kooskõlas lõikega 3 ei kvalifitseeru vastuvõetavateks väikesteks mitterahalisteks hüvedeks.

3. Vastuvõetavateks väikesteks mitterahalisteks hüvedeks kvalifitseeruvad järgmised hüved ainult järgmisel kujul:

- a) finantsinstrumendi või investeerimisteenusega seotud teave või dokumendid, mis on laadilt üldised või iga individuaalse kliendi olukorrale kohandatud;
- b) kolmandalt isikult saadud kirjalikud materjalid, mille tellis ja mille eest tasus äriühingust emitent või potentsiaalne emitent, et edendada äriühingu uut emissiooni, või kui kolmandast isikust ettevõtja koostab selliseid materjale emitendiga sõlmitud lepingu alusel ja emitendi makstava tasu eest regulaarselt, eeldusel et materjalides on see lepinguline suhe selgelt avalikustatud ja materjalid tehakse samal ajal kättesaadavaks kõikidele selle saamisest huvitatud investeerimisühingutele või avalikkusele;
- c) osalemine konverentsidel, seminaridel ja muudel koolitusüritustel, kus käsitletakse konkreetse finantsinstrumendi või investeerimisteenuse hüvesid ja omadusi;
- d) mõistliku *de minimis* väärtusega külalislahkus, näiteks ärikohtumisel või konverentsil, seminaril või muudel punktis c nimetatud koolitusüritustel pakutav söök ja jook; ning
- e) muud väikesed mitterahalised hüved, mille puhul liikmesriik leiab, et nendega on võimalik kliendile osutatava teenuse kvaliteeti parandada, ning mis on ühe üksuse või üksuste grupi pakutud hüvede koguselt arvestades ulatuselt ja laadilt sellised, et on ebatõenäoline, et need võiks kahjustada investeerimisühingu kohustust tegutseda ausalt, õiglaselt ja professionaalselt oma klientide parimates huvides.

Vastuvõetavad väikesed mitterahalised hüved on mõistlikud ja proportsionaalsed ning sellise ulatusega, mille puhul on ebatõenäoline, et need võiksid investeerimisühingut mõjutada käituma asjaomase kliendi huve kuidagi kahjustavalt.

Väikesed mitterahalised hüved tuleb avalikustada enne klientidele asjaomase investeerimis- või kõrvalteenuste osutamist. Kooskõlas artikli 11 lõike 5 punktiga a võib väikeseid mitterahalisi hüvesid kirjeldada üldistavalt.

⁽¹⁾ Komisjoni 25. aprilli 2016. aasta delegeeritud määrus (EL) 2017/565, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/65/EL seoses investeerimisühingute suhtes kohaldatavate organisatsiooniliste nõuete ja tegutsemistingimustega ning kõnealuse direktiivi jaoks määratletud mõistetega (vt käesoleva Euroopa Liidu Teataja lk 1).

Artikkel 13

Analüüsiga seotud hüved

1. Liikmesriigid tagavad, et klientidele väärtpaberiportfelli valitsemise või muid investeerimis- või kõrvalteenuseid osutavatele investeerimisühingutele kolmandate isikute koostatud analüüsi ei käsitleta hüvena, kui analüüsid laekuvad vastutasuna ühe järgmise eest:

- a) investeerimisühingu enda ressursidest tehtud otsemaksed;
- b) maksed investeerimisühingu kontrollitavalt eraldiseisvalt analüüside maksekontolt, eeldusel et konto pidamisel on täidetud järgmised tingimused:
 - i) analüüside maksekonto vahendid saadakse analüüside eest kliendilt nõutavast eritasust;
 - ii) investeerimisühingud kehtestavad analüüside maksekonto avamise ja analüüside eritasu klientidega kokkuleppimise protsessi raames sisemise haldusmeetmena analüüsieelarve ja hindavad seda regulaarselt;
 - iii) analüüside maksekonto eest vastutab investeerimisühing;
 - iv) investeerimisühing hindab ostetud analüüsi regulaarselt, et kontrollida usaldusväärsetele kvaliteedikriteeriumidele tuginedes kvaliteeti ning seda, kuivõrd need analüüsid võimaldavad teha paremaid investeerimisotsuseid.

Seoses esimese lõigu punktiga b, kui investeerimisühing kasutab analüüside maksekontot, esitab ta klientidele järgmise teabe:

- a) enne klientidele investeerimisteenuste osutamist – teave eelarves analüüsidele eraldatud raha ja igalt kliendilt analüüside eest nõutava eritasu hinnangulise suuruse kohta;
- b) iga-aastane teave kolmandate isikute koostatud analüüside kogukulu kohta iga kliendi kohta eraldi.

2. Analüüside maksekonto kasutusele võtnud investeerimisühingu puhul tagavad liikmesriigid, et kui klient või pädev asutus seda nõuab, esitab investeerimisühing kokkuvõtte, milles on kirjas kõik teenuseosutajad, kellele sellelt kontolt on makseid tehtud, määratletud aja jooksul neile tehtud maksete kogusumma, investeerimisühingu saadud hüved ja teenused ning kontolt tehtud väljamaksete kogusumma võrdlus ühingu poolt selleks perioodiks kehtestatud eelarvega, märkides kontol olevate järelejäänud vahendite suhtes rakendatava hinnaalanduse või ülekandmise. Lõike 1 punkti b alapunkti i kohaldamisel põhineb analüüside eritasu

- a) üksnes analüüsieelarvel, mille investeerimisühing on kehtestanud, et klientidele teenuste osutamise kontekstis välja selgitada kolmandatelt isikutelt analüüside hankimise vajadus; ning
- b) ei tohi olla seotud kliendi nimel täidetud tehingute mahu ja/või väärtusega.

3. Juhul kui analüüside eest kliendilt nõutavat eritasu ei koguta eraldi, vaid koos tehingu vahendustasuga, on kogumise kord igal juhul selline, mis võimaldab analüüside eest kliendilt nõutavat tasu muust eristada ja vastab täielikult lõike 1 esimese lõigu punktis b ja lõike 1 teises lõigus sätestatud tingimustele.

4. Analüüside eritasudest laekunud kogusumma ei tohi analüüsieelarvet ületada.

5. Investeerimisühing lepib investeeringute haldamise kokkuleppe või üldtingimuste vormis klientidega kokku ühingu eelarvesse võetavas analüüside eritasu ning aasta jooksul analüüside konkreetse eritasu kliendi vahenditest maha arvamise sageduses. Analüüsieelarve võib suurendada alles pärast seda, kui klientidele on sellisest suurendamisest kavatsusest selgelt teada antud. Kui perioodi lõppedes on analüüside maksekonto ülejäägis, peaks ühingul juba varem olema paika pandud, kuidas nendest vahenditest kliendile hinnaalandust tehakse või järgmiseks perioodiks arvatud analüüsieelarve ja analüüside eritasuga tasaarvestatakse.

6. Lõike 1 esimese lõigu punkti b alapunkti ii kohaldamisel on analüüsieelarve ainus haldaja investeerimisühing ning eelarve ise peab põhinema kolmandatelt isikutelt analüüside hankimise vajaduse mõistlikul hinnangul. Analüüsieelarvest kolmandate isikute koostatavate analüüside ostmiseks vahendite eraldamise suhtes kohaldatakse asjakohaseid kontrollimehhanisme ja kõrgema juhtkonna järelevalvet, et tagada selle haldamine ja kasutamine ühingu klientide parimates huvides. Need kontrollimehhanismid hõlmavad analüüside koostajatele tehtud kõikide maksete selget kontrollijälge ja makstud summade kujunemise käiku ühes viidetega lõike 1 punkti b alapunktis iv osutatud kvaliteedikriteeriumidele. Investeerimisühingud ei kasuta analüüsieelarvet ja analüüside maksekontot siseanalüüside rahastamiseks.

7. Lõike 1 punkti b alapunkti iii kohaldamisel võib investeerimisühing delegeerida analüüside maksekonto haldamise kolmandale isikule eeldusel, et selline kord lihtsustab kolmandatelt isikutelt analüüside ostmist ja analüüside koostajatele investeerimisühingu nimel maksete tegemist, mis peab toimuma põhjendamatu viivitusega ja kooskõlas investeerimisühingu juhistega.

8. Lõike 1 punkti b alapunkti iv kohaldamisel sätestavad investeerimisühingud kõik vajalikud elemendid kirjalikus strateegias ja esitavad selle oma klientidele. Samuti on selles dokumendis kirjas, mil määral analüüside maksekonto kaudu ostetud analüüsi võib klientide portfelli kanda, arvestades sealhulgas vajaduse korral erinevat liiki portfelli suhtes kohaldatavaid investeerimisstrateegiaid, ning ühingu meetod selliste kulude õiglaseks jaotamiseks erinevate klientide portfelli vahel.

9. Täitmiseenuseid osutav investeerimisühing märgib nende teenuste all eraldi tasud, mis näitavad üksnes tehingu täitmise kulu. Liidus asutatud investeerimisühingutele sama investeerimisühingu pakutava iga muu hüve või osutatava iga muu teenuse puhul kohaldatakse nende kõikide suhtes eristatava tasu nõuet; selliste hüvede või teenuste pakkumine ja hinnapoliitika ei tohi olla täitmiseenuse maksete tasemetest mõjutatud ega sõltuvuses.

V PEATÜKK

LÕPPSÄTTED

Artikkel 14

Jõustumine ja kohaldamine

1. Liikmesriigid võtavad vastu ja avaldavad käesoleva direktiivi järgimiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid hiljemalt 3. juuliks 2017. Nad edastavad kõnealuste normide teksti viivitamata komisjonile.

Nad kohaldavad neid norme alates 3. jaanuarist 2018.

Kui liikmesriigid need normid vastu võtavad, lisavad nad nendesse normidesse või nende normide ametliku avaldamise korral nende juurde viite käesolevale direktiivile. Sellise viitamise viisi näevad ette liikmesriigid.

2. Liikmesriigid edastavad komisjonile käesoleva direktiiviga reguleeritavas valdkonnas nende poolt vastuvõetud põhiliste siseriiklike õigusnormide teksti.

Artikkel 15

Käesolev direktiiv jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Artikkel 16

Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele.

Brüssel, 7. aprill 2016

Komisjoni nimel
president
Jean-Claude JUNCKER